

לפני ה' תטהרו

יום עיון מכון מאיר

1. ויקרא כ"ג, כ"ז

אך בעשור לזוידש העלביעי ה'זה יום הכפרים הוא ...

2. ויקרא ט"ז, ל'

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל זטאתיכם לפני ה' הזה תטהרו:

3. רמב"ם הל' תשובה א', ג'

בזמן הזה שאין בית המקדש קיים ואין לנו מזבח כפרה אין שם אלא תשובה התשובה מכפרת על כל העבירות אפילו רשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירין לו שום דבר מרשעו שנאמר רשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו ועצמו של יום הכפורים מכפר לשבים שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם:

4. בראשית ו', י"ד

עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר:

5. בראשית כ"ב, כ"א

ואמרתם גם ה'ה עבדך יעקב אזורינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואזורי כן אראה פניו אולי ישא פני:

6. רש"י בראשית ל"ב, כ"א

אכפרה פניו - ... ונראה בעיני שכל כפרה שאלל עון וחטא ואלל פנים טולן לשון קנוח והענכה הן.

7. הרב חרל"פ אורי וישעי עמ' שמ"ט

וזהו הענין של כפרה וטהרה, כפרה הוא להתכפר מן החטא והטהרה הוא להפריד את עצם החטא מן האדם, ולהיות נפרד מהחטאים ויהיה החטא שני לו. ובאמת זהו ההבדל בין ישראל לעמים, שאצל העמים נעשה החטא עצם אחד ממש, ואצל ישראל אע"פ שנראה הוא כמו עצם בכל זאת הוא יתברך שמו יכול להפריד החטא מהחוטא שבישראל.

8. כלי יקר ויקרא ט"ז, ל'

לפני ה' תטהרו. כי אין יום כיפורים מכפר כ"א לשבים, (שבועות יג.) וקודם שיכפר עליהם ה' חייב כל אדם לטהר עצמו מכף רגל ועד ראש מכל טומאת העון לכך נאמר לפני ה' תטהרו ולפני משמש לשון קודם. וגדולה מזו מצאתי בספר הזוהר על פסוק מפני שיבה תקום (ויקרא יט לב) שקרדם זמן השיבה יקום האדם משנת תרדימתו לשוב אל ה' ק"ו לשון לפני, והיינו לפני בא יום ה' הגדול והנורא תטהרו ע"י התשובה ואח"כ יטהר ה' אתכם ע"י הכפרה. והזהיר עוד על התשובה הפנימית הלכבית שהיא לפני ה' כי הדבר המסור ללב אינו נגלה כ"א לה' לבדו, שלא יהיה מן הצבועים הצמים ומתענים ומרבים תחינות כדי שיהיו מוחזקים לצדיקים והוא דור טהור בעיני הבריות ומצואתו הפנימית לא רוחץ, לכך נאמר לפני ה' תטהרו:

9. שבת פ"ט, ב'

מנין שקושרין לשון של זהורית וכו': כשנים כשני מיבעי ליה אמר רבי יצחק אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל אם יהיו חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובאות מששת ימי בראשית ועד עכשיו כשלג ילבינו:

10. עין אי"ה שבת ב', ט', ק"ל

החיים ותגבורת החיים המתגלה בנפש המתגוננת בדם החי, בדם האדום החם והתוסס, הם הם הגורמים, עם כל היופי והזוהר שבהם, גם את כל החרבן והשממון שבהם, את כל החטאת והרשע שבהם. וסוף הכל מוכרחת התשובה לבא והסליחה להמצא. והעודף של סערת החיים מוכרח להשתלח למקום השממון, למרכז החרבן, כי הוא הוא יסוד החרבן והשממה. וידיעה זו. והרגשה פנימית זו, מישרת את הנפש ללכת לקראת המשקל הממוזג של החיים, לקראת התפארת ההרמונית שלהם, שהם הם זרכיה של תורה, אור החיים הבא ממקור החיים והנותן אור הסליחה על כל עוונות החיים בצאתם מחוץ להגדרתם. וכל אלה מבטא הוא הלשון של זהורית שקושרין בראש שעיר המשתלח, המיסד את יסוד הטהרה והקדושה החסינה של החיים העזיזים, "אם יהיו חטאיכם כשנים, כשלג ילבינו".

11. עין אי"ה שבת ב', ט', קל"א

תקפה של תשובה היא מגעת לא רק בחטאים מקריים, שהם יותר קרובים לשגגה ממה שהם קרובים לזדון, אלא בעיקר הדבר מתגלה אור התשובה בהחטאים השטתיים, המהלכים מהלך של חיים סדוריים, שהרגילות החמרית והרוחנית גם יחד מיאשת את כל אפשרות של תשובה מהם. - בא דבר ד' לאמר, שלא כן הדבר, שרק מורך לב הוא להיות נאחזים בסדור מוטבע, לאמר שנגד טבע האדם ונגד טבע החברה האנושית היא התשובה. כי אדיר ואמיץ הוא כחה של תשובה, אשר בידו להפוך סדרים מושרשים. גם אם שנים רבות, גם אם תקופות של דורות יעברו על החטאים המסודרים, וגם אם יהיו סדורות ובאות כשנים הללו, מששת ימי בראשית עד עכשיו, כשלג ילבינו.

12. מסילת ישרים ד'

וזה דבר פשוט ומבקר, כי הנה אל אמת ה', ... ואם תאמר, אם כן מדת הרחמים למה היא עומדת, כיון שעל כל פנים צריך לדקדק בדיון על כל דבר? התשובה, ודאי מדת הרחמים היא קיומו של עולם, שלא היה עומד זולתה כלל וכלל, ואף על פי כן אין מדת הדיון לוקה, וזה - כי לפי שורת הדיון ממש היה ראוי שהחוטא יענש מיד תקף לחטאו בלי המתנה כלל, וגם שהענש עצמו יהיה בחרון - אף פראוי למי שמתנה פני הבורא יתברך שמו, ושלא יהיה תקון לחטא כלל, כי הנה באמת איך יתקן האדם את אשר עוה והחטא בכך נעשה? הרי שרצח האדם את חברו, הרי שנאף, איך יוכל לתקן הדבר הזה? היוכל להסיר המעשה העשוי מן המציאות? אמנם, מדת הרחמים היא הנותנת הפך השלשה דברים שזכרנו, והיינו, שיתן זמן לחוטא ולא יפחד מן הארץ מיד בשחטא, ושהענש עצמו לא יהיה עד לכלה, ושהתשובה תנתן לחוטאים בתוספת גמור, שתחשב עקירת הרצון בעקירת המעשה.